

PRIKAZI I OSVRTI

GRAČANIČKI GLASNIK
časopis za kulturnu historiju

Broj 61
Godina XXXI
Maj, 2026.
[str. 245-248]

© Monos 2026

Tesavvuf u sjeveroistočnoj Bosni – Zbornik radova povodom 30 godina od otvorenja tekije Šejh Ahmed Nuruddin u Tuzli (prir. Edib Kravić i Hasan Mustafić)

Udruženje derviških redova Tarikatski centar u Bosni i Hercegovini i Medžlis Islamske zajednice Tuzla, Sarajevo/Tuzla, 2025. (Doc. dr. Ahmed Hatunić)

Zbornik sadrži radove devetnaest autora koji su ovim značajnim povodom obradili teme iz područja islamskih nauka, kulture i civilizacije islama i muslimana naših prostora s posebnim i dominirajućim tematskim fokusom na sufijsko mišljenje i praksu općenito. Uvodnik u djelo napisao je jedan od urednika šejh Edib Kravić, predgovor muftija tuzlanski dr. Vahid ef.-Fazlović, a recenzenti ove knjige-zbornika su prof. dr. Čazim Hadžimejlić i doc. dr. Ahmed Hatunić.

Spomenimo da se u Tuzli, u vremenskom okviru od nešto više od godinu dana obilježavaju dva važna jubileja koja su vezana za tesavufsku praksu i misao u tuzlanskom kraju općenito, a za nakšibendijsku tekiju šejh Ahmed Nurudin posebno. Prvi jubilej, koji je već obilježen, je trideset i peta godišnjica akademije *Šebi-arus* koja je obilježena s kraja 2024. godine, uz organiziranje niza manifestacija i izdavanje važne publikacije koja je obuhvatila sadržaje akademija u posljednjih više od trideset godina. Druga važna godišnjica koju obilježavamo u tekućoj 2026. godini i kojoj idemo u susret pisanjem radova i organiziranjem naučnih skupova jeste trideseta godišnjica obnove, rada i djelovanja nakšibendijske tekije u Tuzli koja nosi ime plemenitog šejha Ahmed ef. Mešića-Ahmeda Nurudina.

Na razmeđu dva stoljeća, u godinama rata i mira, postratnog obnavljanja institucija, objekata, i liječenja mnogobrojnih ratnih rana, uključujući i iskustvo genocida u Srebrenici koji se desio upravo u širem tuzlanskom kraju, Bošnjaci ovoga područja, tada mladi i poletni ljudi, a danas ljudi u zrelim godinama pokretali su važne projekte, te vrijednim sadržajima, aktivnostima i programima ispunjavali bošnjačko-muslimanske obnovljene institucije poput Muftijstva tuzlanskog, Behram-begove medrese, Behram-begove biblioteke, vakufa Behram-bega i Turali-bega, lista *Hikmet*, Kulturnog društva *Preporod*, akademije Šebi-*arus*, te ponovno tekije koja djeluje u Gradu Tuzli nakon desetina godina njenoga neprisustva u materijalnome vidljivome smislu.

Ukoliko se osvrnemo unatrag promišljajući o islamskom djelovanju u tuzlanskom kraju u posljednjih nekoliko desetljeća, tačnije od agresije na Bosnu i Hercegovinu do danas, uvidjet ćemo veliki pomak i progres bilo da se radi o materijalnoj infrastrukturi islamskih vjersko-obrazovnih objekata ili pak znanstveno-duhovnome naslijeđu koje je iznjedrilo veliki broj naučnih skupova, kolo-kvija, predavanja, tribina, promocija, razgovora na određenu temu, publikovanja časopisa, zbornika, knjiga... Sve se odvijalo, uz pomoć Uzvišenoga, kome se zahvaljujemo na prilikama i mogućnostima, od

strane značajnog broja obrazovanih i svjesnih muslimana, a pod rukovodstvom Islamske zajednice i njenih autoriteta koji su doslovno pratili i pomagali realizaciju svih pozitivnih ideja koje su se ticale misije islama, dok su neke od njih, one najvažnije, pomno planirali, osmišljavali i pratili njihovo izvršavanje i etabliranje do današnjega dana.

Među brojnim muslimanima koji su na svojim plećima iznijeli obnovu tradicije islamske misije u Tuzli i njenih institucija posebno se izdvaja skupina vrijednih ljudi, ispunjenih energijom, voljom i željom da obnove tesavvufsko djelovanje i njegovo prisustvo kroz sufijsku misao i praksu. Oni su na tom planu ostavili neizbrisiv trag, kako u pogledu objekata i organizacije, tako i u samom djelovanju.

Njihov doprinos nije ostao ograničen samo na Tuzlu, nego se proširio i na prostor sjeveroistočne Bosne, koji je nakon agresije na Bosnu i Hercegovinu razdijeljen na više administrativnih jedinica i pravnih okvira. Ipak, takve podjele nisu spriječile protok ljudi, ideja i djelovanja. Zato se sve te granice u ovom slučaju pokazuju kao relativne i gotovo nepostojeće, budući da aktivnosti na planu islamske misije ostavljaju dojam jedinstvenog prostora na kojem se sinhronizirano, pažljivo i planski svakodnevno djeluje.

Tekija šejh Ahmed Nurudin, od svoga osnivanja u poratnoj 1996.

godini, zauzima zapaženo mjesto u Gradu Tuzli svojim prisustvom, djelovanjem i duhovnim utjecajem koji iz nje zrači kroz odgoj nekoliko generacija mutesavvifa i ljubitelja sufijskog puta. Taj put satkan je od spominjanja Uzvišenog, duhovnog pročišćenja i uzdizanja kroz veličanje i slavljenje Gospodara svih svjetova, razumijevanja riječi Objave te nastojanja da se u ličnom životu pojedinaca slijede i forma i suština kur'anske objave i puta Poslanika, izvršitelja Muhammeda, s. a. v. s. To su ciljevi koji stoje pred sufijskom misijom i zbog kojih se održavaju zikrovi, dove, mevludi, akademije, katedre Mesneville i derviški sohbeti. Sve su to aktivnosti koje imaju svoju vjersku, odgoju, socijalnu, kulturološku dimenziju i ulogu putem kojih se dopunjuje i nadograđuje misija imama i muallima u džamijama i mektebima našega kraja tvoreći tako jedinstvenu cjelinu djelovanja i sintezu bitisanja na način da su tesavvufska djelovanja dio aktivnosti Islamske zajednice koji su međusobno višestruko i duboko isprepleteni shodno zajedničkim ciljevima, pozitivnom praksom i međusobnim poštovanjem na putu sticanja zadovoljstva Uzvišenoga Allaha.

Pred nama je Zbornik radova koji ukazuje na neke aktivnosti nakšibendijske tekije u Tuzli, njenih predvodnika, sljedbenika i saradnika, ali što je važnije od toga, pokazuje zao-kružene i zrele duhovne i znanstvene

izdanke koji su iz nje proizašli kroz napise i radove velikog broja autora koje ujedinjuje sufijska misao i nastojanje da se ona rasvijetli pred očima naše čitalačke i vjerničke javnosti, da se pravilno razumije u logičkim rasuđivanjima ljudi, da se razbije određeni stereotipi i predrasude glede sufija i sufizma te na koncu, da sufijska misao u formi odgoja, bontona i pristupa prema ljudima zaživi u vjerničkoj praksi vjernika muslimana i njihovih džemata.

Zbornik obuhvata čitav niz ozbiljnih i važnih tema iz oblasti tesavvufske misli i prakse, historije islamske kulture i civilizacije te sufijskih tarikata, koje su obradili naši ugledni autori – imami i intelektualci. U prvoj cjelini zastupljeni su, između ostalih, sljedeći radovi: "Tesavvuf u Hik(j)metu" dr. Seada Seljubca, "Ibn Haldunovo poimanje tesawufa" dr. Mensura Husića, "Tesavvuf – odgoj, fenomenološki pristup duhovnoj pedagogiji" dr. Nedima Čirića, "Silsila nakšibendijskog tarikata: od Poslanika Muhammeda, a. s., do Tekije šejha Ahmeda Nuruddina" mr. Mehmeda Čauševića, "Nakšibendijski tarikat u Bosni i Hercegovini u periodu od 1996. do 2019. godine: obnova, struktura i djelovanje, sa posebnim osvrtom na tekije/zavije i medžlisi-halke na prostoru sjeveroistočne Bosne" prof. Suada Behlulovića, "Šazilijski tarikat u Bosni i Hercegovini" dr. Edina Dedića, "Tekije u sjeveroi-

stočnoj Bosni” Sabita ef. Mehidića, “Nakšibendijska tekija šejh Ahmed Nuruddin” Hasana Mustafića, “Dovišta na području sjeveroistočne Bosne” dr. Elvira Duranovića, “Turbeta u sjeveroistočnoj Bosni” Kemala Nurkića i “Tekija Hamza-Dede Orlovića u Konjević Polju” dr. Adiba Đozića. Ti radovi čine prvu cjelinu ovog Zbornika.

Drugu cjelinu čine radovi posvećeni važnim ličnostima tesavvufske misli i prakse na širem tuzlanskom području: šejhu Hamzi Baliji, šejhu Hasanu Kaimiji-Babi, šejhu Mustafi Gaibiji, hadži hafizu Salihu efendiji Suljiću (šejhu Kugi), Muhamedu Sejfidinu Iblizoviću, šejhu dr. Mehmedu Samiju Šerbiću, šejhu hadži Mehmedu efendiji Hafizoviću i šejhu Ahmedu ef. Mešiću. Svaki od ovih radova na svoj način doprinosi boljem razumijevanju sufizma te upoznavanju s historijom tesavvufske misli i prakse na širem tuzlanskom području. Posebnu vrijednost ove cjeline predstavlja temeljita obrada životnog puta i uloge osam sufijskih šejhova i autoriteta koji su djelovali na prostoru tuzlanske regije, čime se njihova misija trajno čuva od zaborava i prenosi budućim generacijama.

Zbog Zbornika koji je napisan vrijednim povodom, čitavoga niza

važnih tema koje su znanstveno i ozbiljno obrađene u ovoj publikaciji, obrade životopisa šejhova i autoriteta sufizma tuzlanskoga kraja u prošlosti, aktualizacije i naglašavanja duhovnosti i njegovih obzora u eri dominacije materijalizma i materijalnoga, čitavog niza temeljitih osvrti i pregleda naše prošlosti i vjerskoga djelovanja kroz tesavvuf, sa zadovoljstvom preporučujem ovu publikaciju našoj znanstvenoj i čitačkoj javnosti.

Siguran sam da ona može poslužiti kao vrijedna baza podataka onima koji izučavaju sufijska djelovanja i prošlost tesavvufske misli i prakse tuzlanskoga kraja. Radoznalima će ovaj Zbornik biti izuzetan informator o sufizmu u teoriji i slijeđenju u sjeveroistočnoj Bosni, a onima koji se dodatno žele baviti naukom i našom kulturnom historijom ova knjiga će ponuditi niz osnova, polaznih tačaka i izvora inspiracije u istraživanju i pisanju na temu duhovnosti, sufizma, morala, derviških redova, dovišta, iz mnogobrojnih naučnih uglova: vjerskih, historijskih, filozofskih, pedagoških, socioloških i kulturoloških, čime bi se mogla nadopuniti i proširiti naučna dobit ovoga Zbornika.

Ahmed Hatunić